

2025-11-10 Nr. NV-2536

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-25-1007(3) TAIS-23-5741(7)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2007 M. LAPKRIČIO 13 D. NUTARIMO NR. 1218 „DĖL AUGALŲ, UŽ KURIUOS MOKAMOS TIESIOGINĖS IŠMOKOS, DRAUDIMO ĮMOKŲ ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS SUBJEKTAMS IR DRAUDIMO ĮMONIŲ IŠLAIDŲ DALINIO KOMPENSAVIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne	Žemės ūkio ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-08-05	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Projektas grindžiamas poreikiu skatinti augalų ir pasėlių draudimo sistemos plėtrą, skatinti draudimo įmones, teikiančias augalų ir pasėlių draudimo paslaugas Lietuvoje, aktyviau drausti augalus ir pasėlius nuo sausros augalų vegetacijos laikotarpiu ir ilgo lietingo laikotarpio stichinių meteorologinių reiškinių, žemės ūkio veiklos subjektams siūlant priimtinesnius draudimo įkainius ir didinant draudžiamą plotą apimtis. Projektu tikslinamas teisinis reguliavimas dėl pagalbos teikimo draudimo įmonėms, draudžiančioms pasėlius ir augalus nuo meteorologinių reiškinių rizikos.

Lietuvoje sprendimas drausti draudikus buvo priimtas šiuo Vyriausybės nutarimu ir įsigaliojo nuo 2008 m. Sisteminės rizikos (tokios kaip stichinė sausra, ilgalaikis lietus) pažeidžia didelius šalies plotus, todėl privatūs perdraudikai reikalauja didelių garantijų arba iškelia didelius paslaugos teikimo apribojimus. Dėl galimo didelio nuostolingumo ši rizika įtraukta į perdraudimo schemą. Nurodoma, kad draudimo įmonės iki šiol taip ir nepasinaudojo šia priemone, kadangi pasėlių draudimas kaip rizikos valdymo priemonė tarp ūkininkų populiarėjo gana lėtai, o draudimo įmonių refinansavimo sąlygos (šiuo metu draudimo įmonės gali prašyti valstybės paramos tik tada, kai išmokėtų 6,5 kartų didesnę už surinktas įmokas sumą) buvo joms nepalankios. Anot ŽŪM, valstybinio perdraudimo mechanizmas yra būtinas, kad komercinės draudimo bendrovės galėtų teikti draudimą dėl sausros arba ilgo lietingo laikotarpio sukeltos žalos pasėliams, nerizikuodamos bankrutuoti. 2022 m. nuo sausros augalų vegetacijos laikotarpiu buvo apdraustas beveik 14 tūkst. ha plotas, 2023 m. – 10 tūkst. ha plotas, 2024 m. – 18 tūkst. ha. Ilgas lietingas laikotarpis (į draudimo paslaugas įtraukta 2019 m.) 2020 m. registruotas 7 savivaldybėse, 2021 m. – 17, 2022 m. – 30, 2023 m. – 9, 2024 m. – nebuvo, 2025 m. – paskelbta Valstybės lygio ekstremali situacija dėl ilgo lietingo laikotarpio padarinių žemės ūkio sektoriuje. Siekiant tobulinti augalų ir pasėlių draudimo sistemą, išanalizuoti nuo 2008 m. teikiamo valstybinio perdraudimo įtaką draudimo sistemos skatinimui ir taikymo tikslingumą 2023–2030 m. laikotarpiu, ŽŪM užsakymu buvo atliktas ekspertinis vertinimas Vyriausybės nutarimu patvirtinto perdraudimo tikslingumui įvertinti ir perdraudimo sąlygoms peržiūrėti. Vertinimo rekomendacijos atskleidė draudimo įmonėms valstybės teikiamų garantijų pratęsimo ir perdraudimo sąlygų atnaujinimo poreikį.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Priėmus Projektą, tikimasi užtikrinti didesnę pasėlių draudimo nuo sausros augalų vegetacijos laikotarpiu ir ilgo lietingo laikotarpio rizikų prieinamumą žemės ūkio veiklos subjektams. Valstybinės perdraudimo sistemos teikiamos garantijos Lietuvoje augalus ir pasėlius draudžiančioms draudimo įmonėms turėtų pagerinti privačių perdraudikų teikiamas perdraudimo sąlygas. Projektu siūloma:

- numatyti, kad žemės ūkio veiklos subjektams, apdraudusiems augalus ir pasėlius, už kuriuos mokamos tiesioginės išmokos, kompensuojama iki 70 procentų [šiuo metu – iki 50] draudimo įmokų sumos;

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- pratęsti valstybinio perdraudimo garantijų draudimo įmonėms taikymą 2025–2030 m. laikotarpiu;
- kompensuoti nuostolius, patirtus ne tik dėl sausros augalų vegetacijos laikotarpiu [*pagal šiuo metu galiojančią teisinę reguliavimą*], bet ir dėl ilgo lietingo laikotarpio stichinių meteorologinių reiškinių;
- nustatyti pastovaus dydžio nekintamą perdraudimo koeficientą, kurio reikšmė būtų lygi 2 [*vietoj galiojančio perdraudimo koeficiento – 6,5*], t. y. draudimo įmonės galėtų gauti valstybės pagalbą tik tuo atveju, jeigu draudimo nuo sausros augalų vegetacijos laikotarpiu ir (arba) ilgo lietingo laikotarpio rizikų išmokų suma viršytų visą draudimo įmokų sumą daugiau nei nustatytu koeficientu (2 kartus) ir kompensuojama tik ta dalis draudimo įmonės išlaidų, kuri susidarė išmokant žemės ūkio veiklos subjektams, kurie buvo apdraudę pasėlius bei augalus pagal pasėlių ir augalų draudimo taisykles, skatinančias ūkininkus draustis ir taip suvaldyti pajamų kritimo riziką.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Nurodoma, kad Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės. Anot ŽŪM, lėšos, skirtos draudimo įmonių išlaidoms kompensuoti, laikomos atskiroje valstybės išdo sąskaitoje (apie 2,45 mln. Eur) ir, esant numatytoms išlaidų kompensavimo sąlygoms, Vyriausybės nutarimu būtų pervedamos į ŽŪM nurodytą sąskaitą, kuri paskirstytų draudimo įmonėms apskaičiuotą sumą žemės ūkio ministro įsakymu nustatyta tvarka. Projekte numatyta, jei apskaičiuotas bendras lėšų poreikis viršytų nurodytas turimas lėšas, visiems paramos gavėjams išmokama paramos suma būtų mažinama proporcingai trūkstamų lėšų kiekiui.

STEBĖSENA

Siekdama išsiaiškinti, ar problema yra sprendžiama, ŽŪM planuoja atlikti kiekvienų derliaus metų draudimo priemonių duomenų vertinimą ir nustatyti Lietuvoje nuo perdraudžiamų rizikų apdrausto ploto pokytį.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2025-11-10 išvadoje Nr. NV-2525 pažymi, kad patikslintam (pagal 2025-10-31 išvadoje Nr. NV-2448 pateiktas pastabas ir pasiūlymus) Projektui pastabų ir pasiūlymų neturi.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlome Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Jurgita Gaižiūnienė